

Последње одлуке и налози Високог представника УН у БиХ Валентина Инцка и његовог заменика Рафија Грегоријана, који је и супервизор за Брчко, умаласале су политичку јавност у Босни и Херцеговини, а посебно у Републици Српској. Не без разлога. Једна од тих контроверзних одлука, која је у РС оцењена као потпуно неприхватљива, односи се на правни и економски статус, као и наговештену (запрећену) могућност присвајања имовине компаније "Електропренос БиХ" у дистрикту Брчко, која је заједничко власништво два ентитета – Републике Српске и Федерације БиХ.

Ово је први случај од како је успостављена супервизија међународне заједнице у БиХ да Високи представник својим одлукама и налозима, користећи (тачније: злоупотребљавајући) „бонска овлашћења“, задире у сферу економских односа међу равноправним партнерима који су уложили свој капитал и имају своје легитимне интересе. Правни експерти, професори Правног факултета у Бањој Луци, категорични су у ставу да Валентин Инцко и Рафи Грегоријан на такав једностран и по РС штетан потез нису имали право ни по Дејтонском споразуму ни по тзв. бонским овлашћењима.

Али, најпре да кажемо неколико речи о самој компанији.

За "Електропренос БиХ" може се рећи да је кичма електроенергетског система у Босни и Херцеговини. Реч је о великој и значајној компанији чија је обавеза да сву енергију произведену у хидро и термоелектранама пренесе до електродистрибутивних подручја и великих индустријских потрошача и да повеже електроенергетски систем Босне и Херцеговине са електроенергетским системима суседних земаља и осталих земаља, чиме омогућава извоз, увоз и транзит електричне енергије.

"Електропренос БиХ" је успостављен као заједничко акционарско друштво Републике Српске, које у њему има 41% укупног капитала и Федерације БиХ, са учешћем од 59% заједничке имовине. Седиште главне управе компаније је у Бањој Луци, а своје организационо-техничке функције "Електропренос БиХ" остварује у оквиру четири оперативна центра: Бања Лука, Сарајево, Мостар, Тузла.

Шта је био повод да се Валентин Инцко и Рафи Грегоријан умешају у систем управљања

и својинске односе у компанији, на шта немају право?

Најкраће и најједноставније речено: као све друго заједничко у БиХ, и у "Електропреносу" ствари не функционисају. Руководни кадрови у компанији делују као раштимовани оркестар, не могу ни око чега да постигну пуну сагласност. А у управном одбору су стална прегласавања, блокаде. Ако би се тако наставило, пут неизбежно води у раздруживање.

Таква могућност је, изгледа, и била главни мотив Инцку да посегне за својим „бонским овлаштењима“. Међутим, тај исти Инцко свесно заборавља да су у питању акционари са својим уделитема и власништвом, да у БиХ и ентитетима постоје устав и закони, легитимне државне и ентитетске институције.

Због свега овог реакција власти у РС морала је да буде таква каква јесте:

„Република Српска, као страна потписница свих анекса Дејтонског мировног споразума, не прихвата последње наметнуте одлуке од стране Високог представника, и одлучна је да се супротстави кршењу владавине права, у потпуности определијељена поштовању Дејтонског мировног споразума...“

Ово је почетни пасус и јединствен став потписника заједничке изјаве представника свих законодавних, извршних и представничких тела у Републици Српској, као и представника РС у заједничким државним органима – Председништву БиХ, Парламентарној скупштини БиХ, Министарском већу и другим државним органима Босне и Херцеговине.

У изјави се наглашава да је Високи представник својим последњим одлукама грубо насрнуо и на суверенитет Босне и Херцеговине, ускративши право њеним легитимним институцијама да самостално и пуноправно одлучују. При томе је апострофирано да је мандат Високог представника, шефа ОХР-а у БиХ, везан искључиво *за тумачење и провођење*

Дејтонског мировног споразума,
а не за његову ревизију кроз наметање закона.

„Поново злоупотребљавајући своја овлашћења, Високи представник извршио је удар, не само на само на Дејтонски мировни споразум и Устав, већ и на власничке односе у компанији 'Електропренос', угрозивши имовину Републике Српске и њених грађана. Посљедња одлука Високог представника представља још један корак ка подјели БиХ“.

Најодговорнији представници државних органа и тела у Републици Српској овом заједничком изјавом упозоравају политичку јавност да је крајње време да се прекине с правним насиљем које над РС проводе тзв. високи представници, за које је речено да су већ дуго *„очигледно извор проблема, а не рјешења у БиХ“*. Они позивају Валентина Инцка, шефа ОХР-а у БиХ, да се врати у оквире својих овлашћења, која проистичу из међународног споразума, уз истовремени захтев да повуче своје неуставне, антидејтонске одлуке. А уколико то изостане, све последице својих одлука сносиће управо он – Валентин Инцко.

На крају заједничке изјаве се каже:

„Представници законодавне и извршне власти у Републици Српској, као и представници Републике Српске у заједничким органима БиХ, јединствени су и одлучни да штите Уставом загарантована права Републике Српске и свих њених грађана, свим правним и демократским средствима, укључујући и правне могућности за тужбу против свих високих представника, који су мимо Дејтонског споразума и тзв. бонских овлашћења наметали законе“.

Како рекосмо, потписници заједничке изјаве су српски званичници из свих републичких органа и институција, као и најодговорнији представници РС у Босни и Херцеговини. Има наговештаја да ће ставови у њој формулисани бити оснажени и одговарајућим скупштинским одлукама.